

رابطه سبک‌های دلبستگی با تمایز یافتگی خود، انعطاف‌پذیری شناختی و صمیمیت زناشویی در دانشجویان

The Relationship Between Attachment Styles with Self-differentiation, Cognitive Flexibility and Marital Intimacy in Students

Alale Aghai

M.A in Family Counseling, Islamic Azad University, Rasht, Iran

Seyedeh Maryam Mousavi *

PhD in Health Psychology, Department of Nursing, Rasht Branch, Islamic Azad University, Rasht, Iran.

Mmousavi.msc@gmail.com

آلاله آقایی

کارشناسی ارشد مشاوره خانواده، دانشگاه آزاد اسلامی واحد رشت، رشت، ایران

سیده مریم موسوی (نویسنده مسئول)

دکترای روانشناسی سلامت، گروه پرستاری، واحد رشت، دانشگاه آزاد اسلامی، رشت، ایران.

Abstract

Attachment styles can explain many of the psychological traits such as self-differentiation, cognitive flexibility, and marital intimacy that warrant attention to this variable. Therefore, the purpose of the present study was to determine the relationship between attachment styles with self-differentiation, cognitive flexibility and marital intimacy in married female students of Azad University. The research method was descriptive correlational. The statistical population of the study included all married female students of Islamic Azad University of Rasht. A sample of 300 people was selected as available and then the data were collected using the Adult Attachment Styles Questionnaires of Hazzan and Shaver (1987), Self-differentiation of Skorown and Friedlander (1998), Cognitive Flexibility Dennis and Vanderval (2010) and Walker, Skowronski & Thompson (2003) Marital Intimacy were collected. The data were analyzed using Pearson correlation coefficient and multiple regression. The findings showed that there is a positive relationship between self-differentiation and cognitive flexibility with secure attachment style and a significant negative correlation with avoidant and anxiety-ambivalent insecure attachment styles ($P < 0.05$). Also, there is a positive and significant relationship between marital intimacy and secure attachment style and negative and ambivalent anxiety-insecure attachment style ($P < 0.01$). Given the results and the importance of attachment styles in marital intimacy, it is suggested that more attention be paid to attachment styles at different ages in order to experience fewer problems in the future.

Keywords: attachment styles, self-differentiation, cognitive flexibility, marital intimacy

چکیده

سبک‌های دلبستگی می‌توانند تبیین‌گر بسیاری از ویژگی‌های روان-شناختی از جمله؛ تمایز یافتگی خود، انعطاف‌پذیری شناختی و صمیمیت زناشویی افراد باشد که لزوم توجه به این متغیر را نمایان می‌سازد. از این‌رو، هدف پژوهش حاضر تعیین رابطه سبک‌های دلبستگی با تمایز یافتگی خود، انعطاف‌پذیری شناختی و صمیمیت زناشویی در دانشجویان زن متأهل دانشگاه آزاد بود. روش پژوهش حاضر توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل تمامی دانشجویان زن متأهل دانشگاه آزاد اسلامی واحد رشت در سال بودند. نمونه‌ای به حجم ۳۰۰ نفر به صورت در دسترس انتخاب شد. داده‌ها با استفاده از پرسش‌نامه‌های سبک‌های دلبستگی بزرگسال هازن و شاور (۱۹۸۷)، تمایز یافتگی خود اسکورن و فریدلندر (۱۹۹۸)، انعطاف‌پذیری شناختی دنیس و وندروال (۲۰۱۰) و صمیمیت زناشویی والکر، اسکورن‌سکی و تامپسون (۲۰۰۳) جمع‌آوری شدند. داده‌های به دست آمده با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. یافته‌های حاصل از پژوهش نشان داد که بین تمایز یافتگی خود و انعطاف‌پذیری شناختی با سبک دلبستگی ایمن رابطه مثبت و با سبک‌های دلبستگی نا ایمن اجتنابی و اضطرابی-دوسوگرا، همبستگی منفی معنادار وجود دارد ($P < 0.05$). همچنین بین صمیمیت زناشویی با سبک دلبستگی ایمن رابطه مثبت و با سبک دلبستگی نا ایمن اضطرابی-دوسوگرا رابطه منفی و معنادار وجود دارد ($P < 0.01$). با توجه به نتایج به دست آمده و اهمیت سبک‌های دلبستگی در صمیمیت زناشویی زوجین، پیشنهاد می‌شود در رابطه با شکل‌گیری سبک‌های دلبستگی در سنین گوناگون توجه بیشتری صورت گیرد تا در آینده زوجین مشکلات کمتری را تجربه کنند.

واژه‌های کلیدی: سبک‌های دلبستگی، تمایز یافتگی خود، انعطاف‌پذیری شناختی، صمیمیت زناشویی، دانشجویان

مقدمه

نظریه دلبستگی طی سال‌های گذشته به عنوان یکی از با نفوذترین نظریه‌های رشد هیجانی-اجتماعی در روان‌شناسی مدرن معرفی شده و عامل محرک بخش بزرگی از پژوهش‌ها در زمینه‌های روان‌شناسی تحولی، بالینی و اجتماعی به شمار می‌رود (فرالی و رویزمن^۱، ۲۰۱۹). سبک‌های دلبستگی^۲ بیانگر روابط اولیه والد-کودک است که می‌تواند تا بزرگسالی ادامه یابد و تبیین‌گر بسیاری از ویژگی‌های شخصیتی و بین فردی در افراد باشد (دوینیتا و ماریا^۳، ۲۰۱۵). روان‌شناسی تحولی پیوند عاطفی که بین نوزاد و مادر پدید می‌آید را دلبستگی می‌نامد (لیتر، دی و پریس^۴، ۲۰۱۵). بالبی^۵ (۱۹۸۰) فرایند شکل‌گیری دلبستگی نوزاد به مادر را تشریح کرد و نشان داد که سنگ بنای تحول و کنش‌وری افراد در آینده است. که اگر فرد تجربه ناامنی را در کودکی تجربه کند، ویژگی‌هایی مانند بی‌اعتمادی، آسیب‌پذیری، حساسیت و مشکلات ارتباطی را همراه خود خواهد داشت (ژئو، ژو، زاروف، چی، دو، یونگواری و ژیانگ^۶، ۲۰۱۸).

بر اساس نظریه دلبستگی، فعالیت سیستم دلبستگی، محدود به دوران کودکی نبوده و در تمام طول زندگی و پیوندهای عاطفی دیگری چون دوستی‌ها، ازدواج، روابط خویشاوندی و غیره فعال باقی می‌ماند (دوینیتا و ماریا، ۲۰۱۵). در این راستا، مطالعات اخیر نشان داده‌اند در طول زندگی افراد ممکن است در سبک‌های دلبستگی خود تغییرات زیادی را اعمال کنند و در مقاطع و مراحل گوناگون زندگی به یک سبک دلبستگی با ثبات دست یابند (فرالی و رویزمن، ۲۰۱۹). یکی از متغیرهایی که تحت تأثیر سبک‌های دلبستگی قرار می‌گیرد، تمایز یافتگی از خود^۷ است (سیمون، دیپلاسیو و کانوی^۸، ۲۰۱۹). تمایز یافتگی خود توانایی یک شخص در نگهداری استقلال خود در روابط صمیمانه با دیگران و ایجاد تعادل بین هیجانان و منطق است (پاین، جانکووسکی و سانداچ^۹، ۲۰۱۶). در این راستا، بوئن^{۱۰} (۱۹۷۵) تمایز یافتگی را روی پیوستار فرضی نشان می‌دهد که در یک طرف آن تمایز یافتگی و در طرف دیگر آن هم آمیختگی با دیگران قرار دارد (میلر، اندرسون و کیلس^{۱۱}، ۲۰۰۴). افراد هم آمیخته وابستگی زیادی به والدین دارند، به شدت به تأیید و حمایت اطرافیان خود نیاز دارند و سیستم هیجانی محیط همراه با واکنش اطرافیان، شکل دهی رفتارهایشان را تا حد زیادی تحت تأثیر قرار می‌دهد. افراد تمایز یافته، به افکار و احساسات خاص خودشان واقف هستند و آن‌ها را ابراز می‌نمایند و اجباری جهت وفق دادن خود با انتظارات نامعقول دیگران احساس نمی‌کنند؛ در مقابل افراد تمایز نایافته، معمولاً از نظر عاطفی به دیگران وابسته می‌شوند و به سختی برای خود، فکر، احساس و عمل می‌کنند (هوئانگ، لیانگ، ژیکوئان، لانگ و ژائو^{۱۲}، ۲۰۱۸). یکی دیگر از متغیرهایی که می‌تواند با سبک‌های دلبستگی در ارتباط باشد، انعطاف‌پذیری شناختی^{۱۳} است. انعطاف‌پذیری شناختی از جمله کارکردهای اجرایی مغز است که توانایی تغییر مفاهیم شناختی برای سازگار شدن با محیط در حال تغییر را فراهم می‌کند (کاربوینلا و تیمپانو^{۱۴}، ۲۰۱۶). افرادی که از این توانایی برخوردار هستند، به گونه‌ای صحیح و مثبت می‌توانند چارچوب فکری خود را بازسازی کنند و توانایی درک موقعیت‌های چالش برانگیز را دارند (دنيس و وندوال^{۱۵}، ۲۰۱۰). جونیس،

1. Fraley & Roisman
2. Attachment styles
3. Doinita & Maria
4. Leiter, Day & Price
5. Bowlby
6. Xue, Xu, Zaroff, Chi, Du, Ungvari & Xiang
7. Self-differentiation
8. Simon, DiPlacido & Conway
9. Paine, Jankowski & Sandage
10. Bowen
11. Miller, Anderson & Keals
12. Huang, Liang, Xiquan, Long & Zhao
13. Cognitive Flexibility
14. Carbonella & Timpano
15. Dennis & Vander Wal

کسیدی و شاور^۱ (۲۰۱۵) در پژوهشی که بر روی دانشجویان متأهل انجام دادند، به این نتیجه دست یافتند که زوجینی که دارای سبک‌های دلبستگی ایمن هستند در زندگی انعطاف‌پذیری شناختی بیشتری را نشان می‌دهند. بر اساس نتایج پژوهش‌های صورت گرفته افراد دارای سبک دلبستگی ایمن همواره دارای سطوح بالاتری از انعطاف‌پذیری شناختی هستند و قادرند خود را با شرایط گوناگون سازگار کنند (میکولینسر و شفای^۲، ۲۰۰۰). در این راستا، گوندوز^۳ (۲۰۱۳) در پژوهشی نشان داد که بین سبک دلبستگی ایمن با ویژگی شخصیتی انعطاف‌پذیری رابطه مثبت و بین سبک‌های دلبستگی ناایمن اجتنابی و اضطرابی با انعطاف‌پذیری رابطه منفی و معنادار وجود دارد.

صمیمیت زناشویی از دیگر متغیرهایی است که با سبک‌های دلبستگی ارتباط دارد (دو، کیم و لی^۴، ۲۰۱۹). صمیمیت یک نیاز اساسی انسان است و تنها یک تمایل یا آرزو نیست. از این رو، عدم ارضاء آن می‌تواند موجب افزایش تعارضات، کاهش رضایت زناشویی و بروز مشکلات عاطفی و روانی گردد (موون، جین، چئون، پارک و کیم^۵، ۲۰۱۸). صمیمیت را می‌توان یکی از نیازهای مهم در زندگی زناشویی در نظر گرفت و زوج‌های شاد، صمیمیت زناشویی بیشتری را تجربه می‌کنند (کلایر، داش، تیلور و آرهیانون^۶، ۲۰۰۸). افزایش یا کاهش صمیمیت زناشویی زوجین می‌تواند تحت تأثیر سبک‌های دلبستگی افراد قرار گیرد (آکپان و اوتو^۷، ۲۰۱۱). در این راستا پژوهش‌های سلوک، زایاس و هازان^۸ (۲۰۱۰) نشان داده است که یکی از عوامل کم‌رنگ شدن صمیمیت در بین زوجین می‌تواند مربوط به سبک‌های دلبستگی ناایمن و دوسوگرا باشد که از میزان و کیفیت صمیمیت زناشویی آن‌ها می‌کاهد. با توجه به اهمیت صمیمیت در پایداری و کیفیت زندگی زوجین، هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه سبک‌های دلبستگی با تمایز یافتگی خود، انعطاف‌پذیری شناختی و صمیمیت زناشویی در دانشجویان زن متأهل است.

روش

طرح پژوهش حاضر توصیفی و از نوع همبستگی است. جامعه آماری شامل دانشجویان زن متأهل دانشگاه آزاد اسلامی واحد رشت در سال ۱۳۹۷ بودند که از این بین ۳۰۰ دانشجوی زن متأهل با روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. حجم نمونه پژوهش حاضر با استفاده از نسخه ۳۱،۹۰۲ نرم افزار *Power، G، ۳۰۰ نمونه در نظر گرفته شد (فائول، اردفیلدر، لانگ و بوچنر^۹، ۲۰۰۷). تعلق به جامعه پژوهشی، سن کمتر از ۵۰ سال، حداقل دو سال سابقه ازدواج ملاک ورود، نیمه کاره رها کردن پرسش‌نامه‌ها و عدم تمایل ملاک خروج در نظر گرفته شد.

ابزار سنجش

پرسشنامه‌ی سبک‌های دلبستگی هازن و شیور^{۱۰}: این پرسشنامه دارای ۱۵ گویه و سه زیر مولفه است. گویه‌ها با استفاده از مقیاس ۵ درجه‌ای لیکرت نمره‌گذاری می‌شود. هازن و شیور ۱۱ (۱۹۸۷) پایایی بازآزمایی کل این پرسشنامه را ۰/۸۱ و پایایی با آلفای کرونباخ را ۰/۸۷ به دست آوردند. بشارت، فراهانی، سامانی عمانی و رضازاده (۱۳۹۷) در مطالعه‌ای که بر روی زنان ناباور انجام دادند، ضریب پایایی پرسشنامه را بیش از ۰/۸۵ گزارش کرده است. نتایج تحلیل عوامل نیز با تعیین سه عامل سبک دلبستگی ایمن، اجتنابی و دوسوگرا، روایی سازه مقیاس دلبستگی بزرگسالان را مورد تایید قرار داد (به نقل از بشارت و همکاران، ۱۳۹۷). در پژوهش حاضر نیز پایایی این

1. Jones, Cassidy & Shaver
2. Mikulincer & Sheffi
3. Gunduz
4. Do, Kim & Lee
5. Moon, Jin, Cheon, Park & Kim
6. Claire, Dush, Taylor & Rhiannon
7. Akpan & Ottu
8. Selcuk, Zayas & Hazan
9. Faul, Erdfelder, Lang & Buchner
10. Attachment Styles Hazan & Shaver Scales
11. Hazan & Shaver

پرسشنامه به روش آلفای کرونباخ برای سبک دلبستگی ایمن، نا ایمن اجتنابی و نا ایمن اضطرابی-دوسوگرا به ترتیب ۰/۷۹، ۰/۷۸ و ۰/۸۳ بدست آمد.

پرسشنامه تمایز یافتگی خود^۱: پرسشنامه تمایز یافتگی خود اسکورن و فریدلندر (۱۹۹۸) یک ابزار ۴۶ گویه‌ای است که بر روی طیف لیکرت ۶ درجه‌ای نمره‌گذاری می‌شود. اسکورن و فریدلندر (۱۹۹۸) با استفاده از روش آلفای کرونباخ ضریب پایایی برای مقیاس کلی تمایز یافتگی ۰/۸۸، برای خرده مقیاس واکنش‌پذیری عاطفی ۰/۸۳، جایگاه من ۰/۸۰، گریز عاطفی ۰/۸۰، هم آمیختگی با دیگران ۰/۷۴ گزارش کرده‌اند. در پژوهش سلطانی (۱۳۸۷) ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۴ به دست آمده است که نشان دهنده پایایی بالای آن است (شریعت زاده، تبریزی و احقر، ۱۳۹۲). در پژوهش حاضر نیز پایایی این پرسشنامه به روش آلفای کرونباخ برای نمره کل تمایز یافتگی خود ۰/۷۸ بدست آمد.

پرسشنامه انعطاف‌پذیری شناختی^۲: این پرسشنامه که توسط دنیس و وندروال در سال ۲۰۱۰ ساخته شده است، یک ابزار خودگزارشی کوتاه است که شامل ۲۰ گویه می‌باشد. در ایران سلطانی، شاره، بحرینیان و فرمانی (۱۳۹۲)، ضریب پایایی بازآزمایی کل مقیاس را ۰/۷۱ و خرده مقیاس‌های ادراک کنترل‌پذیری، ادراک گزینه‌های مختلف و ادراک توجیه رفتار را به ترتیب ۰/۷۲، ۰/۵۷ گزارش کرده‌اند. همچنین این ابزار از روایی عاملی، همگرا و همزمان مطلوبی در ایران برخوردار است (شباهنگ، بشارت، نیکوگفتار، باقری‌شیخانگوشه، ۱۳۹۸). در پژوهش حاضر نیز پایایی این پرسشنامه به روش آلفای کرونباخ برای نمره کل انعطاف‌پذیری شناختی ۰/۷۷ به دست آمد.

مقیاس صمیمیت زناشویی^۳: این مقیاس توسط والکر، اسکورن‌سکی و تامپسون^۵ در سال ۲۰۰۳ ساخته شده که ۱۷ سؤال دارد و برای سنجیدن میزان صمیمیت زوج‌ها تنظیم شده است. در ایران این پرسشنامه روی ۱۰۰ زن و شوهر در شهر اصفهان که به صورت تصادفی انتخاب شده بودند اجرا و ضریب پایایی کل مقیاس با روش آلفای کرونباخ ۰/۹۶ گزارش شده است که حاکی از پایایی قابل قبول پرسشنامه است. محاسبه ضریب پایایی با حذف تک تک سؤالات نیز نشان داده که حذف هیچ یک از سؤالات تأثیر محسوسی در ضریب پایایی ندارد (مؤمنی، کاووسی امید و امانی، ۱۳۹۴). در پژوهش حاضر نیز پایایی این پرسشنامه به روش آلفای کرونباخ ۰/۷۸ به دست آمد.

یافته‌ها

جدول ۱: شاخص‌های توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیر	میانگین	انحراف استاندارد	چولگی	کشیدگی
سبک‌های دلبستگی	۲۷/۰۸	۴/۹۶	۰/۰۷۳	-۰/۰۷۴
سبک اجتنابی	۸/۲۱	۳/۱۶	۰/۴۷۲	۰/۲۲۲
سبک ایمن	۱۱/۲۶	۲/۵۱	-۱/۰۸	۳/۰۷
سبک دوسوگرا	۷/۶۰	۳/۴۶	۰/۵۸۱	۰/۳۴۹
واکنش عاطفی	۴۰/۸۳	۶/۷۳	۰/۲۸۷	-۰/۸۵۰
جایگاه من	۴۰/۶۳	۸/۰۸	۰/۴۱۶	-۱/۱۲
گریز عاطفی	۳۷/۲۲	۷/۹۳	۰/۱۷۹	-۱/۲۹
هم آمیختگی	۴۵/۵۸	۱۲/۶۸	۰/۰۸۷	-۱/۵۰
کنترل‌پذیری	۵۰/۴۰	۶/۸۸	-۰/۸۲۸	۰/۸۷۴
توجیه رفتار	۲۹/۶۸	۶/۱۴	۰/۶۷۴	-۰/۱۱۱
گزینه‌های مختلف	۹/۹۱	۲/۱۹	-۰/۰۶۱	-۰/۶۱۷
صمیمیت زناشویی	۱۰۰/۳۰	۱۳/۳۰	-۰/۷۸۸	-۰/۱۹۵

1. Self-differentiation Scales
2. Skornow & Friedlander
3. Cognitive Flexibility Scales
4. Marital Intimacy Scales
5. Walker, Skowronski & Thompson

برای بررسی نرمال بودن توزیع متغیرها از آزمون چولگی و کشیدگی استفاده گردید، با توجه به جدول شماره ۱، کلاین ۱ (۲۰۱۱) پیشنهاد می‌کند که در مدل‌یابی علی، توزیع متغیرها باید نرمال باشد. او پیشنهاد می‌کند که قدر مطلق چولگی و کشیدگی متغیرها به ترتیب نباید از ۳ و ۱۰ بیشتر باشد. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که توزیع متغیرها نرمال است و می‌توان از آزمون‌های پارامتریک همچون ضریب همبستگی گشتاوری پیرسون و رگرسیون چندگانه استفاده نمود.

جدول ۲: ماتریس همبستگی رابطه بین سبک‌های دل‌بستگی با تمایز یافتگی خود، انعطاف‌پذیری شناختی و صمیمیت زناشویی

متغیر	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	
واکنش عاطفی	۱												
جایگاه من	۰/۰۶۳	۱											
گریز عاطفی	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۱										
هم آمیختگی	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۱									
کنترل‌پذیری	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۱								
توجه رفتار	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۱							
گزینه‌های مختلف	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۱						
صمیمیت	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۱					
زناشویی	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۱				
دل‌بستگی اجتنابی	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۱			
دل‌بستگی ایمن	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۱		
دل‌بستگی دوسوگرا	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۱	
سبک‌های دل‌بستگی	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۱

با توجه به جدول بالا، واکنش عاطفی با دل‌بستگی دوسوگرا همبستگی مثبت و معنی‌داری دارد. جایگاه من و هم‌آمیختگی همبستگی مثبتی با دل‌بستگی ایمن و منفی با دل‌بستگی اجتنابی و دوسوگرا دارند. گریز عاطفی همبستگی منفی با دل‌بستگی ایمن و مثبت با دل‌بستگی اجتنابی و دوسوگرا دارد. کنترل‌پذیری همبستگی منفی با دل‌بستگی دوسوگرا نشان داد. توجه رفتار، گزینه‌های مختلف و صمیمیت زناشویی همبستگی منفی با دل‌بستگی اجتنابی و مثبتی با دل‌بستگی ایمن دارند. نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه در جدول ۳ آمده است.

جدول ۳: نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه برای متغیرهای تمایز یافتگی خود، انعطاف‌پذیری شناختی و صمیمیت زناشویی

VIF	سطح تحمل	p	t	ضریب استاندارد	ضریب غیر استاندارد		پیش بین ها
					SE	β	
-	-	۰/۰۰۱	۱۲/۲۸	-	۳/۱۰	۳۸/۱۶	مقدار ثابت
۱/۷۹	۰/۵۵	۰/۰۰۱	۶/۲۱	۰/۳۶	۰/۰۴۳	۰/۲۶۷	واکنش عاطفی
۱/۶۳	۰/۶۱	۰/۰۰۷	۴/۷۳	۰/۲۶	۰/۰۳۴	۰/۱۶۳	جایگاه من
۱/۲۰	۰/۸۳	۰/۳۸۰	۰/۸۷	۰/۰۴	۰/۰۳۰	۰/۰۲۶	گریز عاطفی
۲/۰۵	۰/۴۸	۰/۰۰۱	۶/۵۰	۰/۴۰	۰/۰۲۴	۰/۱۵۹	هم آمیختگی
۱/۱۳	۰/۸۸	۰/۰۱۱	۲/۵۵	۰/۱۱	۰/۰۳۳	۰/۰۸۵	کنترل‌پذیری
۱/۳۳	۰/۷۵	۰/۰۰۱	۶/۳۷	۰/۳۲	۰/۰۴۱	۰/۲۵۹	توجیه رفتار
۱/۲۵	۰/۸۰	۰/۰۰۱	۴/۰۷	۰/۱۹	۰/۱۱۰	۰/۴۴۸	گزینه‌های مختلف
۱/۲۴	۰/۸۰	۰/۰۰۱	۳/۳۴	۰/۱۶	۰/۰۱۸	۰/۰۶۱	صمیمیت زناشویی
		$R^2 = ۰/۴۴$	$F = ۲۹/۵۵$	$p < ۰/۰۰۱$			

داده‌های جدول ۳ حاکی از آن است که متغیرهای پیش‌بین می‌توانند ۴۴ درصد از تغییرات سبک‌های دلبستگی را پیش‌بینی کنند. در این راستا، اثر واکنش عاطفی ($\beta = ۰/۳۶$)، جایگاه من ($\beta = ۰/۲۶$)، هم آمیختگی ($\beta = ۰/۴۰$)، کنترل‌پذیری ($\beta = ۰/۱۱$)، توجیه رفتار ($\beta = ۰/۳۲$)، گزینه‌های مختلف ($\beta = ۰/۱۹$) و همچنین اثر صمیمیت زناشویی بر سبک‌های دلبستگی ($\beta = ۰/۱۶$) در سطح ۰/۰۵ مثبت و معنی‌دار است. در واقع، تمایز یافتگی از خود، انعطاف‌پذیری شناختی و صمیمیت زناشویی با سبک‌های دلبستگی ایمن رابطه مثبت دارند.

بحث و نتیجه گیری

مطالعه حاضر با هدف بررسی رابطه تمایز یافتگی از خود، انعطاف‌پذیری شناختی و صمیمیت زناشویی با سبک‌های دلبستگی در دانشجویان متاهل صورت گرفت. بدین معنا که آیا بین تمایز یافتگی از خود، انعطاف‌پذیری شناختی و صمیمیت زناشویی با سبک‌های دلبستگی ارتباطی وجود دارد یا خیر. نتایج به دست آمده نشان داد واکنش عاطفی و گریز عاطفی با دلبستگی دوسوگرا همبستگی مثبت و معنی‌داری دارد. جایگاه من و هم آمیختگی همبستگی مثبتی با دلبستگی ایمن و منفی با دلبستگی اجتنابی و دوسوگرا نشان دادند. این یافته‌ها به طور ضمنی با نتایج پژوهش‌های هونانگ و همکاران (۲۰۱۸)؛ پاین و همکاران (۲۰۱۶)؛ سیمون و همکاران (۲۰۱۹) و ژو و همکاران (۲۰۱۸)، همسو است. در تبیین این یافته‌ها می‌توان اذعان داشت والدینی که دلبستگی نایمن را در فرزندان خود رشد می‌دهند در نتیجه فرزندان نگرش منفی به خود پیدا می‌کنند. چنین طرح‌واره شناختی نه تنها آنان را مستعد عدم استقلال شخصیتی کرده بلکه شایستگی اجتماعی و عزت نفس را در آنان تضعیف خواهند کرد که نتیجه آن تمایز یافتگی خود ضعیف است. در مقابل خانواده‌ای که دارای روابط عاطفی نیرومند با فرزندان خود باشد و نحوه‌ی عملکرد مناسبی را اعمال نماید، متعاقب آن در فرزندان باعث ایجاد دلبستگی ایمن می‌گردد. این نتایج هم‌راستا با پژوهش‌های کاربونلا و تیمپانو (۲۰۱۶)؛ جونیس و همکاران (۲۰۱۵)، گوندوز (۲۰۱۳)؛ موون و همکاران (۲۰۱۸) و سلوک و همکاران (۲۰۱۰) است. در تبیین این یافته می‌توان گفت که انعطاف‌پذیری شناختی به عنوان توانایی فرد برای در نظر گرفتن همزمان بازنمایی‌های متناقضی از یک شیء یا یک رویداد اشاره دارد. به طور کلی، انعطاف‌پذیری شناختی، توانایی تغییر آماه‌های شناختی به منظور سازگاری با محرک در حال تغییر محیطی است، یعنی توانایی‌هایی مانند تغییر دیدگاه یا سازگاری انطباقی فرد با قوانین، تقاضاها یا شرایط محیطی جدید (دنیس و وندوال، ۲۰۱۰).

از سوی دیگر افراد دارای سبک دلبستگی ایمن به مهارت‌های خود اعتماد دارند، از رفتارهای نادرست روی گردان هستند و سازگاری و سلامت روانی بیشتری دارند، به علاوه وقتی مجذوب فعالیت کاوشگری هستند، دوست ندارند متوقف شوند. از طرف دیگر، صمیمیت،

یک عنصر ترکیبی است و شامل عناصر متعددی نظیر محبت، هیجان، خودافشایی، تطابق، تشابه، استقلال و دلبستگی می‌شود. ترکیب و تعادل همه این عناصر منجر به ایجاد و تداوم صمیمیت می‌شود. شرایط دوران کودکی به ویژه تجارب خانوادگی و کیفیت رابطه مادر و کودک نقش مهمی در شکل‌گیری صمیمیت دارند. صمیمیت در دوران بزرگسالی از دلبستگی ایمن در دوران کودکی ناشی می‌شود. برای افراد دارای سبک دلبستگی ایمن آسان است که با دیگران رابطه نزدیک برقرار کنند، به دیگران تکیه کنند و نیز اجازه دهند که دیگران به آن‌ها تکیه کنند و می‌توانند به طور کامل به دیگران اعتماد کنند.

مختص بودن جامعه آماری این پژوهش به دانشجویان متاهل خانم دانشگاه آزاد اسلامی واحد رشت و استفاده از پرسشنامه‌های خودگزارشی از جمله محدودیت‌های این پژوهش به شمار می‌رود. در انتها پیشنهاد می‌شود، رابطه تمایز یافتگی از خود، انعطاف‌پذیری شناختی و صمیمیت زناشویی با سبک‌های دلبستگی در محیط‌های متفاوت و با حجم بیشتر شرکت‌کنندگان صورت بگیرد تا امکان مقایسه و تعمیم نتایج افزایش یابد.

منابع

بشارت، محمد علی؛ شهرابی فراهانی، هانیه؛ سامانی عمانی، رضا و رضازاده، محمدرضا. (۱۳۹۷). پیش‌بینی سازگاری با ناباروری براساس سبک‌های دلبستگی. *ماهنامه رویش روان‌شناسی*، ۱۱(۷)، ۳۱-۴۴.

سلطانی، اسماعیل؛ شاره، حسین؛ بحرینیان، سید عبدالمجید و فرمانی، اعظم. (۱۳۹۲). نقش واسطه‌ای انعطاف‌پذیری شناختی در ارتباط بین سبک‌های مقابله‌ای و تاب‌آوری با افسردگی. *مجله پژوهنده*، ۲(۱۱۸)، ۸۸-۹۶.

شریعت‌زاده، منیره سادات؛ تبریزی، مصطفی و احقر، فدسی. (۱۳۹۲). اثربخشی نظریه انتخاب به شیوه گروهی بر افزایش تمایز یافتگی و صمیمیت دانشجویان متاهل. *مجله دانش و تندرستی*، ۸(۳)، ۸۹-۹۳.

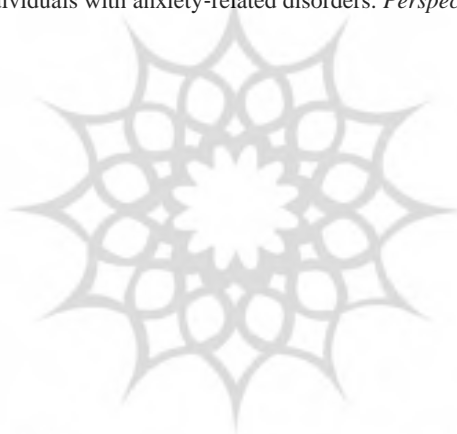
شباهنگ، رضا؛ بشارت، محمد علی؛ نیکوگفتار، منصوره و باقری شیخانگفته، فرزین. (۱۳۹۸). نقش انعطاف‌پذیری شناختی و مشکلات تنظیم هیجانی در پیش‌بینی پرستش افراد مشهور دانشجویان. *دانش و پژوهش در روان‌شناسی کاربردی*، ۲۰(۱)، ۱۳-۲۵.

مومنی، خدامراد؛ کاووسی امید، سکینه و امانی، رزاتی. (۱۳۹۴). پیش‌بینی تعهد زناشویی براساس تمایز یافتگی خود، همبستگی و انطباق‌پذیری خانواده و صمیمیت زناشویی. *دوفصلنامه آسیب‌شناسی، مشاوره و غنی‌سازی خانواده*، ۲(۱)، ۴۶-۵۸.

- Akpan, U. I., & Ottu, I. F. (2011). Predicting marital satisfaction from the attachment styles and gender of a culturally and religiously homogenous population. *Gender and Behaviour*, 9(1), 3656-3679.
- Claire, M., Dush, K., Taylor, M., & Rhiannon, A. (2008). Marital Happiness and Psychological Well-Being Across the Life Course. *Fam Relat*, 57(2), 1- 21.
- Carbonella, J. Y., & Timpano, K. R. (2016). Examining the link between hoarding symptoms and cognitive flexibility deficits. *Behav Ther*, 47 (2), 262-273.
- Do, H. Y., Kim, Y. J., & Lee, S. J. (2019). Dual Mediating Effect of spousal support and Child support in the Effects of Marital Intimacy on the spousal Caregiving Awareness. *Medico-Legal Update*, 19(2), 468-473.
- Doinita, N. E., & Maria, N. D. (2015). Attachment and parenting styles. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 203, 199-204.
- Dennis, J. P., & Vander Wal, J. J. S. (2010). The cognitive flexibility inventory: instrument development and estimates of reliability and validity. *Cognit Ther Res*, 34 (3), 241-253.
- Faul, F., Erdfelder, E., Lang, A. G., & Buchner, A. (2007). G* Power 3: A flexible statistical power analysis program for the social, behavioral, and biomedical sciences. *Behavior research methods*, 39(2), 175-191.
- Fraley, R. C., & Roisman, G. I. (2019). The development of adult attachment styles: four lessons. *Current opinion in psychology*, 25, 26-30.
- Gunduz, B. (2013). The Contributions of Attachment Styles, Irrational Beliefs and Psychological Symptoms to the Prediction of Cognitive Flexibility. *Educational Sciences: Theory and Practice*, 13(4), 2079-2085.
- Hazan, C., & Shaver, P. (1987). Romantic love conceptualized as an attachment process. *Journal of personality and social psychology*, 52(3), 511-524.
- Huang, L., Liang, Y., Xiquan, M. A., Long, X., & Zhao, X. (2018). The Association between self-differentiation and mental health among medical students. *Chinese Journal of Medical Education Research*, 17(8), 853-858.
- Jones, J. D., Cassidy, J., & Shaver, P. R. (2015). Parents' self-reported attachment styles: A review of links with parenting behaviors, emotions, and cognitions. *Personality and Social Psychology Review*, 19(1), 44-76.
- Kline, R.B. (2011). Principles and practice of structural equation modeling. Second Edition, New York: The Guilford Press.

The Relationship Between Attachment Styles with Self-differentiation, Cognitive Flexibility and Marital ...

- Leiter, M. P., Day, A., & Price, L. (2015). Attachment styles at work: Measurement, collegial relationships, and burnout. *Burnout Research*, 2(1), 25-35.
- Moon, S., Jin, J., Cheon, S. H., Park, S., & Kim, S. H. (2018). The influence of marital intimacy on urinary and sexual symptom experience among patients with prostate cancer: a cross-sectional study. *Contemporary nurse*, 54(2), 171-181.
- Miller, R. B., Anderson, S., & Keals, D. K. (2004). Is Bowen theory valid? A review of basic research. *Journal of marital and family therapy*, 30(4), 453-466.
- Miño, V., Guendelman, S., Castillo-Carniglia, A., Sandana, C., & Quintana, S. (2018). Attachment Styles and Personality Structure. *J Depress Anxiety*, 7(302), 2167-1044.
- Mikulincer, M., & Sheffi, E. (2000). Adult attachment style and cognitive reactions to positive affect: A test of mental categorization and creative problem solving. *Motivation and Emotion*, 24(3), 149-174.
- Paine, D. R., Jankowski, P. J., & Sandage, S. J. (2016). Humility as a predictor of intercultural competence: Mediator effects for differentiation-of-self. *The Family Journal*, 24(1), 15-22.
- Skorown, E. Friedlander, M. (1998). The differentiation of self-inventory: development and initial validation. *Journal of counseling psychology*, 45, 235- 246.
- Simon, H. L. M., DiPlacido, J., & Conway, J. M. (2019). Attachment styles in college students and depression: The mediating role of self-differentiation. *Mental Health & Prevention*, 13, 135-142.
- Selcuk, E., Zayas, V., & Hazan, C. (2010). Beyond satisfaction: The role of attachment in marital functioning. *Journal of Family Theory & Review*, 2(4), 258-279.
- Walker, W. R., Skowronski, J. J., & Thompson, C. P. (2003). Life is pleasant—and memory helps to keep it that way! *Review of General Psychology*, 7(2), 203-210.
- Xue, Y., Xu, Z. Y., Zaroff, C., Chi, P., Du, H., Ungvari, G. S., ... & Xiang, Y. T. (2018). Associations of differentiation of self and adult attachment in individuals with anxiety-related disorders. *Perspectives in psychiatric care*, 54(1), 54-63.



شپوهنگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی